

Nr 58

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt bemyndigande att meddela statliga exportkreditgarantier jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I propositionen nr 93 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 1 mars 1963, föreslagit riksdagen medgiva att staten må på oförändrade grunder tills vidare åtaga sig betalningsansvar i form av statsgaranti för exportkredit till ett belopp av högst 3 000 miljoner kronor, varav 500 miljoner kronor reserveras för garantigivning på särskilt gynnsamma villkor vid export av betydelse för u-ländernas ekonomiska utveckling.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr Lundström m. fl. (I: 312) och den andra inom andra kammaren av herr Ohlin m. fl. (II: 371), i vilka hemställts, bland annat, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att det för u-länderna reserverade rambeloppet för exportkreditgarantier höjes från nuvarande 200 miljoner kronor till 400 miljoner kronor samt att exportkreditnämnden bemyndigas att inom denna ram medge garanti för krediter på upp till tio år, i särskilda fall längre tid,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar Bengtson och Sundin (I: 469) och den andra inom andra kammaren av herr Wahlund m. fl. (II: 576), i vilka hemställts, bland annat, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att den för utvecklingsländerna reserverade ramen för exportkreditgarantier höjes från nuvarande 200 miljoner kronor till 400 miljoner kronor samt att exportkreditgarantinämnden bemyndigas att inom denna ram medge garanti för krediter på upp till 10 år, i särskilda fall längre tid.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 371 och II: 576.

I propositionen föreslås, att nu gällande bemyndigande att meddela statsgaranti för exportkredit, som avser tiden intill utgången av budgetåret 1962/63, förlängs att gälla tills vidare. Därjämte föreslås att maximibeloppet för statens betalningsansvar utökas från 2 000 till 3 000 miljoner kronor, varav

500 miljoner kronor reserveras för garantigivning på särskilt gynnsamma villkor vid export av betydelse för u-ländernas ekonomiska utveckling.

Utskottet finner bärande skäl tala för att den statliga exportkreditgarantiverksamheten bör fortsätta även efter att det nu gällande bemyndigandet utlöper med innevarande budgetår.

Bemyndigandet för exportkreditnämnden att bevilja statsgarantier för exportkredit har hittills varit tidsbegränsat. Under senare år har förordnandet avsett treårsperioder. Kredittiderna ha emellertid över lag tenderat att alltmer förlängas; vid den speciella garantigivningen för u-länder tillämpas kredittider, som överstiga vad som eljest godtages. De sålunda allt längre kredittiderna göra det enligt departementschefen naturligt, att bemyndigandet får gälla tills vidare. Utskottet vill icke framställa någon erinran mot denna principiella förändring i hittills tillämpad ordning. I syfte att ge riksdagen tillfälle att kontinuerligt följa utvecklingen bör dock, såsom riksgäldsfullmäktige framhållit, den redogörelse för de av nämnden på statens vägnar meddelade garantierna, som varje år lämnas i riksdagsberättelsen, göras utförligare än vad hittills varit fallet.

Utskottet anser, att departementschefen anfört tillräckliga skäl för sitt förslag om en höjning av totalramen för garantigivningen från 2 000 till 3 000 miljoner kronor och tillstyrker alltså förslaget i fråga.

Vid behandlingen av motsvarande frågor föregående år framhöll riksdagen, att det i samband med en ökad svensk biståndsgivning till u-länderna kunde föreligga behov av att oberoende av de allmänna principer, som tillämpades för garantigivningen, stödja från biståndssynpunkt särskilt önskvärd export till dessa länder. Riksdagen medgav, att för den mindre restriktiva garantigivning, varom här var fråga, Kungl. Maj:t finge inom den fastställda garantiramen reservera ett belopp av 200 miljoner kronor. Med hänsyn till vunna erfarenheter av denna särskilda garantigivning på u-länderna vill utskottet tillstyrka, att utrymmet för densamma ökas till 500 miljoner kronor. Syftet i motionerna, vilka väcktes i början av riksdagen, blir härigenom tillgodosett.

I motionerna har även yrkats att exportkreditnämnden bemyndigas att inom ramen för det belopp som avses för mindre restriktiv garantigivning till u-länderna lämna krediter på upp till tio år och i särskilda fall längre tid. Utskottet vill med anledning härav erinra om att exportkreditnämnden redan nu har Kungl. Maj:ts bemyndigande att fatta beslut om garantitider i överensstämmelse med det motionsvis gjorda yrkandet. Det förutsättes härvid, att det är fråga om exportprojekt, som äro av betydelse för u-landets ekonomiska och sociala framåtskridande, och i förekommande fall stå i samband med projekt som ingå i landets utvecklingsprogram. Syftet i motionerna är alltså härigenom tillgodosett, varför desamma ej heller i denna del torde böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må medgiva att staten må på oförändrade grunder tills vidare åtaga sig betalningsansvar i form av statsgaranti för exportkredit till ett belopp av högst 3 000 miljoner kronor, varav 500 miljoner kronor reserveras för garantigivning på särskilt gynnsamma villkor vid export av betydelse för u-ländernas ekonomiska utveckling;

b) att motionerna I: 312 och II: 371 samt I: 469 och II: 576, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 april 1963

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herr Näsström, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Ivar Johansson, Virgin, Fritz Persson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Bengtson, Per Jacobsson, Mårtensson, Edström, Bengt Gustavsson, Källqvist och Rönnerberg; samt

från andra kammaren: herrar Petterson i Degerfors, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, fröken Elmén, herrar Eliasson i Sundborn, Mellqvist, Svensson i Ljungskile, Lassinantti, Johansson i Norrköping, fröken Karlsson, herrar Bohman, Blomkvist och Nelander.